

N:o 17.

Af herr **J. Johnsson** i Thorsberg, *om nedsättning i grundskatterna och lindring af rustnings- och roteringsbesvärerna m. m.*

Ehuru det är en erkänd grundsats, att de skatter, som måste påläggas för statens behof i och för dess bestånd, böra utgå i förhållande till förmögenhetsvilkor, inkomst- och egendomsvärdet, så intager dock jordbruksnäringsen en från denna princip afvikande ställning, som icke utan betänklig rubbning i denna näring kan fortgå. En reform i detta afseende är så mycket mer påkallad som icke något giltigt skäl föreligger, som berättigar till bibehållandet af ett beskattningssystem, som förpligtar den ene af landets invånare att till statsbehofvens fyllande bidra med flerdubbelt större andel af sin inkomst än en annan, endast af det skäl, att den förstnämnde nedlägger sin arbetskraft i en näring, som afser att af jorden frambringa ett alster, som kan lemna honom en, om ock knapp, utkomst.

Att grundskatterna, afsedda att fylla ett tillfälligt behof, tillkommit till hufvudsaklig del emot jordegarnes bestridande är ett ådagalagdt förhållande, som icke torde kräva vidare utredning, samt att dessa skatter, äfven om de varit afvägda efter förmåga att dem utgöra, hvilket tyvärr icke är förhållandet genom de förändringar, som äro en följd af århundradens utveckling och framåtskridande, numera trycka särdeles ojemnt och följaktligen orättvist, lära vara obestriddigt samt är en följd af deras säregna ursprung och natur att utgå efter hemmantal, då det är uppenbart att den ena hem-

mansdelen, af flere samverkande orsaker, i afseende å dess afkastningsförmåga ej kan i samma mån utvecklas som en annan.

Att åkerbruket, som, när grundskatterna bestämdes, var den mest vinstgifvande näringen, blifvit betungadt med större skatter än de öfriga, likasom att, då arbetskostnaderna stigit och priset på dess produkter sjunkit, dessa skatter medtaga en långt större del af jordbrukarens behållning än fordom då skatten utgick in natura, lärer icke kunna bestridas. Om nu detta tillstånd är en följd af förhållanden, som det ligger utom jordbrukarens förmåga att förekomma, om det, såsom jag är öfvertygad, är en lycklig verkan af vårt lands stigande välmåga och en följd af att handel och näringar, efter införandet af lätta kommunikationer, börja beträda den bana, som leder till landets utveckling, så är det endast en gärd af rättvisa och billighet, att de bördor, som hämmande tryckt den viktigaste af våra näringar utjemnas, samt det berättigade missnöje öfver jordbruksbeskattningen, som härflutit från den urgamla despotismen, skyndsamt undanrödjas.

Att ett beskattningssystem, som t. ex. under missväxtår och tider af betryck utfordrar skatt till lika belopp, utan afseende om hela den skörd, jordbrukaren inhöstat, i värde motsvarar skatten till stat och kommun, icke kan vara till nytta för landet eller staten, än mindre med dess värdighet förenligt, är uppenbart, utan endast främjar ett berättigadt hat och missnöje landets medborgare emellan, som hvarje rättskränkning måste framkalla. Hvad försvunna tider felat genom åläggande af s. k. grundskatter och jordeboksränta m. m. på jordbruksnäringen borde numera försonas genom en öfvergång till det naturligaste skattesystemet, nemligen att bidrag till staten utgå af jordbruksnäringen i förhållande till andra skatteobjekt och efter förmåga att desamma utgöra.

För uppnåendet af detta mål lärer endast vara erforderligt, att, med ändring af den från viss jord utgående grundskatt samt rustning och rote-ring, nya grunder för beskattning af jordbruksnäringen stadgades i syfte, att, i afseende å skatt till staten, denna näring likställes med vårt lands öfriga näringsfång, och bidrag för statsbehofvens fyllande utginge efter denna, i öfrigt och å andra näringsgrenar redan tillämpade grundsats.

Då ett förslag i det angifna syftet endast torde på ett tillfredsställande sätt vinna den allsidiga utredning, som kan vara erforderlig och frågans vikt kräfver, genom Kongl. Maj:ts medverkan, men, med hänsyn till jordbrukets tryckta och svåra läge, lindring i de af denna näring utgående skatter redan för nästa år böra beviljas, får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen må besluta:

1:o) att från och med år 1889 en ytterligare nedsättning med tjugu procent må ega rum å de på viss jord hvilande grundskatter med de i kongl. kungörelsen den 5 juni 1885 stadgade grunder;

2:o) att från och med 1889 en ytterligare lindring i rustnings- och roteringsbesvärén skall ega rum med tjugu procent af dessa besvärés uppskattade värde efter enahanda bestämmelser, som finnas stadgade i lagen af den 5 juni 1885, angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärén; samt

3:o) att hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes till näst sammanträdande Riksdag framlägga förslag till jordbruksnäringens beskattning i syfte, att, med upphörande af de å viss jord hvilande grundskatter, jordbruket likställes med öfriga näringar, och bidrag till staten utgå i förhållande till jordens värde och afkastningsförmåga, med afdrag å de viss jord åliggande rustnings- och roteringsbesvär, så länge dessa utgå af jorden.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 25 januari 1888.

J. Johnsson

i Thorsberg.
